



«Απάχνηδες των Αθηνών»

ΟΙ «ΑΠΑΧΗΔΕΣ των Αθηνών» είναι η τρίτη από τις παραγωγές των τελευταίων χρόνων στο ρεπερτόριο του Σατιρικού Θεάτρου που παρουσιάζουν τις εξής ομοιότητες: Ανήκουν στο είδος του μουσικού θεάτρου, απαιτούν πολυάριθμο θίασο με κάποιες μουσικοχορευτικές ικανότητες και τέλος, έχουν μειωμένο το ρόλο της πρόζας και την κεντρική θέση στην παράσταση, παραχωρημένη στα ηχογραφημένα τραγούδια και τις χορευτικές μαζικές σκηνές. Οι τρεις παραγωγές, στις οποίες αναφέρομαι, αναμφίβολα, έχουν και πολλές διαφορές μεταξύ τους, από τις οποίες θα επισημάνω τη διαφοροποίηση του συναισθηματικού κλίματος της υποδοχής τους από το κοινό, όπως τη συνέλαβα.

Ο «Βιολιστής στη στέγη» εισέπραξε τις συμπάθειες των θεατών για τις φιλότιμες προσπάθειες του σχεδόν εξ ολοκλήρου νεανικού θιάσου. Ήταν κάτι το διαφορετικό, ένα γνωστό μιούζικαλ από δραματικό θίασο και η ευχάριστη έκπληξη από τον ασυνήθιστο Στέλιο Καυκαρίδη στον πρωταγωνιστικό ρόλο...

Οι «Αθλιοι» στην αρχή της φετινής σεζόν στερήθηκαν ακριβώς αυτό το σημείο της έκπληξης και άρχιζε, πιστεύω, να διαμορφώνεται η απορία, αν πράγματι αξίζει να αφιερωθεί τόσος δημιουργικός χρόνος και κόπος σε μια παραγωγή που η κυριαρχία των μουσικοχορευτικών σκηνών δεν άφηνε πολλά περιθώρια για υψηλούς υποκριτικούς στόχους.

Και τώρα οι «Απάχνηδες των Αθηνών» του Νίκου Χατζηαποστόλου, η φετινή καλοκαιρινή επιλογή του Σατιρικού. Σε αντίθεση με τα προηγούμενα δύο, αυτό το έργο δεν έχει λογοτεχνικές ρίζες, αλλά ούτε και καρπερό πολιτιστικό έδαφος, όπως η ρωσοεβραϊκή κουλτούρα του «Βιολιστή» ή ο χειμαρρος του γαλλικού 19ου αιώνα των «Αθλίων». Οι «Απάχνηδες» γεννήθηκαν ως οπερέττα. Ο Νίκος Χατζηαποστόλου είναι ο συνθέτης-δημιουργός της και το λιμπρέττο του Γιάννη Πρινέα αποτελεί το άβαθο «λογοτεχνικό» του υπόστρωμα. Αλλά και ο στιλιστικός μικρόκοσμος των «Απάχνηδων» είναι περιορισμένος στις αρχές του μεσοπολέμου στην Αθήνα και ίσως γι' αυτό δε βρήκε αρτιότερη καλλιτεχνική έκφραση από την οπερέττα του Ν. Χατζηαποστόλου.

Αναρωτιέμαι τι απάντησή έδωσαν στο εαυτό τους οι δημιουργοί της παράστασης αναφορικά με το καίριο και απαραίτητο πριν από κάθε αρχή στο θέατρο ερώτημα γιατί έπρεπε ν' ανεβαστεί αυτό το έργο εδώ και τώρα;

Όπως είπαμε, το έργο δεν έχει και ποτέ δεν είχε λογοτεχνικές αξιώσεις,

δηλαδή ο λόγος του έργου δεν μπορούσε να είναι η αιτία της επιλογής του.

Μήπως το έργο ανεβάζεται για τα μουσικά του προσόντα; Αλλά μια οπερέττα συνήθίζεται να τραγουδιέται ζωντανά, να ανεβάζεται από λυρικές σκηνές, οι ρομαντικές άριες και τα κωμικά μουσικά νούμερα να εκτελούνται με λάμψη και να αμείβονται με χειροκροτήματα. Όταν, όμως, στα τρία τέταρτα της παράστασης ακούγεται το playback (αναγκαστικά λόγω της δικαιολογημένης αδυναμίας των δραματικών ηθοποιών να τραγουδήσουν ζωντανά), η χάρη και η αμεσότητα της οπερέττας μειώνονται κατά πολύ. Οπότε η παραγωγή του Σατιρικού δεν μπορεί να κρίνεται ως γεγονός μουσικής δημιουργίας αλλ' ούτε και στοχεύει σ' αυτό.

Τότε; Υπολογίζω ότι το σκηνοθέτη Στέλιο Καυκαρίδη και το σκηνογράφο ενδυματολόγο της παράστασης Κώστα Καυκαρίδη δέλεασε η προοπτική της δημιουργίας μιας ατμοσφαιρικής φινετσάτης παράστασης, όπου η αληθινή πρωταγωνίστρια θα ήταν η Αθήνα των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα, αστική, αριστοκρατική, λαϊκή, απάχικη. Το σκηνικό φόντο του Κώστα Καυκαρίδη με το κομψό μεταλλικό πλαίσιο, όπως τα κάγκελα των αρχοντόσπιτων κάτω από την Ακρόπολη, σαφώς είχε στόχους στιλιστικούς φορμαρίσματος των σκηνικών δρώμενων. Αλλά τα ίδια τα «δρώμενα» δεν ήταν ούτε κομψά, ούτε φινετσάτα. Ήταν υπερβολικά...άμεσα, χωρίς το απαραίτητο, για το είδος της οπερέττας, στιλιζάρισμα. Χαρούμενοι και ενεργητικοί οι νεαροί ηθοποιοί γέμιζαν τη σκηνή, χόρευαν χωρίς κανένα δισταγμό, μεταμορφώνονταν από λαϊκούς σε κοσμικούς. Το κωμικό τρίο ήταν γεμάτο αυτοπεποίθηση (Μαριάννα Καυκαρίδου, Χάρης Πισίας, Κούλλης Νικολάου). Ίσως υπερβολική. Ενώ οι ρομαντικοί πρωταγωνιστές (Μαρία Καρασούλα, Μαρία Φιακά, Βασίλης Μιχαήλ) παρουσίαζαν σύγχυση.

Πάντως, αν οι στόχοι του σκηνοθέτη και των συνεργατών του ήταν η αναπαραγωγή της ελαφράς φινέτσας του μελοδράματος και η νοσταλγική αναδρομή στο χρόνο, πιστεύω ότι έμειναν ανεκπλήρωτοι. Αν όμως, ήταν κάποιοι άλλοι, δεν κατάφερε να τους συλλάβω.

Σκηνοθεσία: Στέλιος Καυκαρίδης
Σκηνικά-Κοστούμια: Κώστας Καυκαρίδης
Μουσική επιμέλεια: Γιούρι Στούπελ
Χορογραφίες: Ντέμπορα Μελκίς
Παίζουν: Ανδρέας Μουσουλιώτης, Σλάβκο Πέεφ, Χάρης Πισίας, Μαριάννα Καυκαρίδου, Κούλλης Νικολάου, Σπύρος Γεωργίου, Μάριος Δημητρίου, Λουκία Μιχαήλ, Βασίλης Μιχαήλ, Μαρία Καρασούλα, Γιώργος Μοσχοβιάς, Μάρια Φιακά, κ.ά. ●